

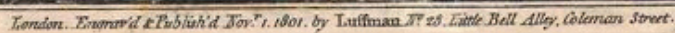
ภาค

๑

พระคณาฬหเทพ

ผู้กอบกู้พระพุทธศาสนาในศรีลังกา

Ceded to Great Britain, by the Treaty of Peace, 1801.

ณ เกาะศรีลังกา ครั้งหนึ่งพระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองต่อเนื่องมาเป็นเวลายาวนาน จนกระทั่งถึงยุคล่าอาณานิคม^๑ ประมาณปี พ.ศ. ๒๐๔๘ - พ.ศ. ๒๔๙๑ ศรีลังกาถูกชาติตะวันตกหลายชาติ เช่น ฮอลันดา โปรตุเกส และอังกฤษ ผลัดเปลี่ยนกันเข้ามารุกรานช่วงชิงทรัพยากรเป็นเวลารวมกันถึง ๔๐๐ กว่าปี

นอกจากศรีลังกาจะเสียเอกราชทางการเมืองการปกครองแล้ว ผู้ครอบครองใหม่ก็ยังมุ่งจะทำลายล้างพระพุทธศาสนาให้หมดไปจากผืนแผ่นดินของเกาะแห่งนี้

๑ เนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ เก็บความจาก เสรี วุฒิธรรมวงศ์, คีปประลองปัญญาพุทธ-คริสต์ (๒๕๕๓), หน้า ๑-๔๓.

พระพุทธศาสนาในศรีลังกาจึงตกอยู่ในยุคมืด ชาวพุทธถูกกดขี่ข่มเหงทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม รวากับว่าถูกต้อนจนเกือบจะตกละเล ชาวพุทธรู้สึกสิ้นหวังท้อแท้ไปทุกหย่อมหญ้า

ตัวอย่างการกดขี่ข่มเหง เช่น

❖ รัฐบาลสั่งห้ามชาวพุทธประชุมกันประกอบพิธีกรรมทางศาสนาโดยเด็ดขาด

❖ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาถูกยกเลิก เช่น ไม่ให้วันวิสาขบูชาเป็นวันหยุดอีกต่อไป แล้วประกาศวันหยุดเป็นวันสำคัญของศาสนาใหม่แทน และรัฐก็สนับสนุนให้มีการเฉลิมฉลองของศาสนาอื่นกันอย่างเต็มที่

❖ มีวัดร้างเพิ่มขึ้น ที่ดินและทรัพย์สินของวัดร้างถูกยึดไปเป็นของรัฐหรือของศาสนาอื่น

❖ พระภิกษุถูกวัยรุ่นศาสนาอื่นแสดงอาการดูหมิ่น ล้อเลียนในที่สาธารณะ ศาสนิกอื่นสามารถเขียนหนังสือและบทความลงตีพิมพ์โจมตีพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเต็มที่

แต่กรุงศรีลังกายังไม่สิ้นคนดี ในวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๓๖๖ คือ เมื่อประมาณสองร้อยกว่าปีที่ผ่านมา เด็กชายคนหนึ่งได้ถือกำเนิดขึ้นในครอบครัวของชาวสิงหล และเนื่องจากขณะนั้นศรีลังกาอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ เขาจึงได้ชื่อเป็นภาษาฝรั่งว่า **ไมเคิล**

หนูน้อยไมเคิลมีนิสัยที่ดี เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษา กล้าแสดงความคิดเห็น มีความทรงจำเป็นเยี่ยม และเปี่ยมไปด้วยวาทศิลป์ ไหวพริบ และปฏิภาณ

เมื่อหนูน้อยไมเคิลอายุ ๑๒ ปี ก็ได้พบกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในชีวิต เขาไปเที่ยวงานบุญที่วัดกุมารมหาริหารซึ่งอยู่บนภูเขาแห่งหนึ่งบนเกาะโคตันดัวะ เขตอำเภอกอลล์ และได้เป็นอาสาสมัครช่วยงานบุญด้วย จึงรู้สึกอึดอัดเบื่อบานเป็นอย่างมากเมื่ออยู่ในเขตบุญสถานแห่งนี้ แล้วก็ตัดสินใจขอวชเป็นสามเณรที่วัดนั้น และได้รับนามว่า **คุณนันทะ** ซึ่งต่อมาเป็นชื่อที่ชาวศรีลังการู้จักกันดี ท่านเป็นบุคคลสำคัญท่านหนึ่งในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนามาถึงทุกวันนี้

ในวันบรรพชาสามเณรคุณนันทะ วันนั้นท่านได้เทศน์โปรดญาติโยมในทันที การเทศน์กัณฑ์แรกในชีวิตของท่านมีผู้ฟังเป็นพันๆ คน เนื้อหาเทศนากล่าวถึงพุทธประวัติ

ท่านเทศน์เป็นเวลานานถึง ๓ ยาม (๑๒ ชั่วโมง) โดยที่ผู้ฟังไม่รู้สึกรื่อยากกลับบ้านเลยทั้งที่เป็นการเทศน์ได้รุ่ง หลังจากวันนั้นผู้คนต่างพากันรำลึกถึงความสามารถและความสง่างามของสามเณรไปทั่วประเทศ

แต่ทว่าสามเณรน้อยวัย ๑๒ ขวบ หาได้หลงใหลในคำสรรเสริญเยินยอแต่อย่างใด ซึ่งเป็นที่น่าแปลกว่า แม้สามเณรยังเป็นเด็กอยู่ในวัยวิ่งเล่นก็ตาม แต่ท่านกลับมีคุณสมบัติพิเศษหลายประการด้วยกัน คือ

❀ รักการฝึกฝนอบรมและปรับปรุงตนเองเป็นอย่างมาก

❀ ฝึกแสดงธรรมอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความเชี่ยวชาญยิ่งขึ้น

❀ เป็นผู้มีจิตสำนึกสอนตนเองได้ว่า จะต้องรับภาระงานพระพุทธศาสนาอันยิ่งใหญ่

❀ ได้พัฒนาพื้นฐานทางด้านวิชาการศาสนาเพื่อเตรียมรับมือกับภารกิจที่สำคัญและท้าทายยิ่งในอนาคต

เมื่อสามเณรคุณานันทะอายุได้ ๒๑ ปี ท่านได้
อุปสมบทที่**วัดทิพทูตมาราม**ในเมืองโคลัมโบ ซึ่งเป็น
ศูนย์กลางในการเผยแผ่ของพุทธศาสนา

พระคุณานันทะมีบุคลิกที่ไม่เหมือนกับชาวพุทธทั่วไป
**ชาวพุทธทั่วไปนั้นเมื่อถูกรุกรานอย่างไม่เป็นธรรมจาก
ศาสนาอื่น ส่วนใหญ่มักจะอยู่นิ่งเฉย พร้อมใจกันวาง
อุเบกขา ไม่กล้าเผชิญหน้าหรือโต้ตอบกันตรงๆ กับฝ่าย
ที่มารุกราน ได้แต่แผ่เมตตาให้แก่ผู้มารุกรานแต่เพียง
อย่างเดียว โดยไม่ได้ปรับปรุงสิ่งใดๆ ให้ดีขึ้น และพากัน
ดูดาย ไม่กระตือรือร้นที่จะร่วมมือกันขจัดภัยพาลของ
พระพุทธศาสนา**

ผลจากการที่ท่านเป็นสามเณรที่ดี รักการฝึกฝน
ตนเองอย่างยิ่งยวด รักและหวงแหนพระพุทธศาสนาตั้งแต่
เยาว์วัย เมื่อได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุแล้วจึงทำให้ท่าน
คุณานันทะเป็นพระภิกษุที่ดี มีศิลาจารวัตรตรงดงามน่าเลื่อมใส

ต่อไปนี้เป็นเรื่องราวสำคัญที่เปลี่ยนแปลงชีวิต
ของชาวพุทธในศรีลังกา และเป็นประวัติศาสตร์ของ
พระพุทธศาสนา เนื่องจากสถานการณ์ขณะนั้นศาสนาอื่นที่
เข้ามาครอบครองศรีลังกาได้ข่มเหงพุทธศาสนิกชนอย่าง
ต่อเนื่อง จนใครๆ ต่างสรุปว่า อีกไม่นานพระพุทธศาสนา

คงจะต้องหมดไปจากเกาะศรีลังกา แม้แต่นักเขียนชื่อดังสมัยนั้นคือ เจมส์ เดอ อัลวิส ยังได้บันทึกไว้ในปี พ.ศ. ๒๓๙๓ ว่า พระพุทธศาสนาจะต้องสูญสิ้นไปจากศรีลังกาก่อนสิ้นสุดคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ อย่างแน่นอน (ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๕๓)

ครั้นเมื่อพระคุณานันทะประกาศตนว่า จะกอบกู้และปกป้องพระพุทธศาสนาจากการถูกรุกรานของศาสนาอื่น โดยใช้ปัญญาเป็นอาวุธ จึงทำให้เกิดการประลองปัญญาโต้วาทะกันขึ้นเป็นจำนวนถึง ๕ ครั้ง ในช่วงเวลา ๙ ปี ดังนี้

ครั้งที่ ๑ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๐๘ ผลที่เกิดขึ้นคือ ชาวพุทธที่เคยท้อแท้ หหมดหวัง ต่างเริ่มมีความหวังในการกอบกู้พระพุทธศาสนาขึ้นมาบ้าง และมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่พระคุณานันทะกระทำตลอดมา

ครั้งที่ ๒ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๐๘ ผลที่เกิดขึ้นคือ ผู้ฟังทั้งสองศาสนามีจำนวนเพิ่มขึ้น เกิดการตื่นตัวและสนใจเข้าฟังการโต้วาทธรรมอย่างกว้างขวาง

ครั้งที่ ๓ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๐๙ ผลที่เกิดขึ้นคือ ศาสนาอื่นเข็ดขยาด ไม่กล้ามาต่อแยะพระคุณานันทะเป็นเวลานานถึง ๕ ปี การย่ำยีพระพุทธศาสนาในที่สาธารณะก็หมดไป แม้ว่าการโจมตีทั่วไปจะยังไม่หมดก็ตาม

ครั้งที่ ๔ เดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๑๔ ผลที่เกิดขึ้น คือ ผู้แทนศาสนาอื่นขัดขวางในการไต่वाทธรรม ต้องกลับไปปรับปรุงกระบวนการใหม่

ครั้งที่ ๕ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๑๖ เป็นการไต่वाทธรรมครั้งที่สำคัญและยิ่งใหญ่ที่สุด และมีผลกระทบต่อความเป็นความตายของศาสนาทั้งสองมากที่สุด การไต่वाทธรรมครั้งนี้ พระคุณานันทะเชิญมาโต้กันที่เมืองปานะดुरะ โดยแบ่งเวลาสนทนาเป็น ๒ วัน รวม ๔ รอบ ผลที่เกิดขึ้น คือ ฝ่ายศาสนาอื่นพ่ายแพ้ราบคาบ ไม่กล้ามาเผชิญหน้ากับท่านอีกต่อไป และยังมีผลต่อเรื่องที่ยิ่งใหญ่ คือ

๑. มีการตีพิมพ์และแปลบทไต่वाทะเป็นภาษาอังกฤษ โดยหนังสือพิมพ์รายวัน **Times of Ceylon** และภาษาอื่นๆ อีกหลายภาษา

๒. ชาวอเมริกันคนหนึ่ง ชื่อ เฮนรี สตีล โอลคอตต์ (Henry Steel Olcott) ได้อ่านบทไต่वाทะนี้ และต่อมามีบทบาทในการผลักดันการแก้กฎหมายต่างๆ เช่น ให้อังกฤษยกเลิกกฎหมายห้ามชาวพุทธทำพิธีกรรมในวันสำคัญทางศาสนาของตน

ดังนั้นชาวพุทธจึงกลับมาทำพิธีเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชาได้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๒๘ หลังจากว่างเว้นมายาวนาน

๓. ศาสนิกอื่นที่มาร่วมฟังการได้วาทะในครั้งนั้น บางคนถึงกับเลื่อมศรัทธาจากศาสนาของตน แล้วหันมานับถือพระพุทธศาสนาด้วยความสมัครใจ

๔. การข่มเหง เบียดเบียน ทำลายชาวพุทธก็หมดไป

ตลอดชีวิตของพระคุณานั้นทรงแปรเป็นไปเพื่อความอยู่เป็นสุขของพุทธศาสนิกชนทั้งประเทศ ทำให้ชาวพุทธไม่ตกอยู่ในอำนาจของความอยุติธรรมจากศาสนาอื่น จนถึงกับมีผู้เขียนพรรณนาโวหารเป็นภาษาสิงหลไว้ว่า

**“พระคุณนั้นทำให้พวกศาสนาอื่นหวาด
ผวา เหมือนนักร้องเบาเห็นพระจันทร์เต็มดวงลอย
เด่นขึ้นมา ฉะนั้น”**

หมายความว่า ปกตินักร้องเบาชอบความมืด ยิ่งมืดยิ่งชอบ จะได้ร้องเบาขโมยทรัพย์ของผู้อื่นได้ แต่นักร้องเบาจะกลัวแสงสว่าง เพราะฉะนั้นเมื่อพระจันทร์เต็มดวงขึ้นมาก็จะหวาดกลัว เพราะเกรงว่าเจ้าของทรัพย์จะเห็น

เพราะเหตุที่ท่านทำงานพระพุทธศาสนาแบบเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ทำงานหนักโดยไม่หยุดหย่อนเลย ท่านจึงอาพาธอยู่เนืองๆ แม้แพทย์ที่เก่งที่สุดขอให้ท่านวางมือจากการงานเสียบ้าง แต่ท่านก็ไม่ได้ทำตามคำแนะนำของแพทย์ เพราะเห็นความสำคัญของงานพระพุทธศาสนามากกว่า

จนกระทั่งวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๓ ท่านจึงมรณภาพไปด้วยอาการสงบ เหมือนดวงอาทิตย์ยามเที่ยงวันพลันดับแสงลง ด้วยสิริอายุได้ ๖๗ ปี ซึ่งนับเป็น ๖๗ ปีที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่อพระพุทธศาสนาและอนุชนรุ่นหลังตราบนานถึงทุกวันนี้

เมื่อท่านมรณภาพแล้ว มีการสร้างอนุสาวรีย์ของท่านขึ้นที่วัดที่ปทุมตมาราม เมืองโคลัมโบ เพื่อเป็นเครื่องระลึกถึงคุณความดีของท่าน

พระคุณนันทเถระเป็นมหาปราชญ์ แม่ทัพกองทัพธรรมที่รบชนะศึกด้วยปัญญา ชีวิตของท่านเป็นชีวิตของสมณะผู้อุทิศตนเพื่อกอบกู้พระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

ดังนั้น เมื่อท่านเอาชีวิตเข้าปกป้องและรักษาพระพุทธศาสนาให้ดำรงคงอยู่มาจนถึงปัจจุบันนี้ จึงเป็นหน้าที่ของพุทธบริษัท ๔ ที่จะต้องเอาท่านเป็นแบบอย่าง

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พุทธบุตรต้องเป็นหนึ่งเดียวกัน
เหมือนดวงตะวันที่มีดวงเดียว ในการที่จะบำเพ็ญสมณ
ธรรม ตั้งใจฝึกฝนอบรมตนเองและประพฤติปฏิบัติธรรม
แล้วเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการช่วยกันเผยแผ่พระพุทธ
ศาสนาไปให้กว้างไกลทั่วโลก ร่วมมือร่วมใจสืบทอดอายุ
พระพุทธศาสนาให้ยืนยาวนานตลอดไปโดยเอาชีวิตเป็น
เดิมพัน ดังเช่น พระคุณนั้นนทเถระ ผู้ดำรงชีวิตตาม
พุทธดำรัสที่ว่า

“ชีวิตแม้เป็นอยู่ถึงร้อยปี แต่มีความเกียจคร้าน
มีความเพียรเลว หาประเสริฐไม่

บุคคลแม้มีชีวิตอยู่เพียงวันเดียว แต่มีความเพียร
มัน ชีวิตนั้นย่อมประเสริฐกว่า”

การโฆวาทะ

กติกากาการโต้วาทะ

ในการโต้วาทะ ครั้งที่ ๕ ซึ่งถือเป็นครั้งสำคัญที่สุด ก่อนที่ทั้งสองฝ่ายจะเริ่มโต้วาทะกัน มีความจำเป็นจะต้อง ร่างกติกาขึ้นมาก่อน เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย เนื่องจากมีศาสนิกทั้งสองศาสนามาร่วมฟังกันอย่างท่วมท้น ล้นหลาม ซึ่งกติกาข้อหลักๆ มีดังนี้

๑. การโต้วาทะกันให้กระทำด้วยวาจาต่อหน้า สาธารณชน ไม่ให้เขียนแล้วนำมาอ่าน

๒. ทั้งสองฝ่ายต้องส่งร่างเนื้อหาล่วงหน้า พร้อมลงลายมือชื่อรับรอง เพื่อแสดงจุดยืนที่ชัดเจนในเนื้อหาสาระ และไม่มีการเบี่ยงเบนจากหลักธรรมในศาสนาของตนในภายหลัง

๓. ต้องมีหลักฐานอ้างอิงที่มาของเนื้อหา จะยกขึ้นกล่าวมาลอยๆ ไม่ได้

เมื่อรับทราบกติกาแล้ว ทั้งสองฝ่ายลงนามรับรอง กติการ่วมกันก่อนวันโต้วาทะประมาณ ๑ เดือน กำหนดการโต้วาทะ คือ วันที่ ๒๖ และ ๒๘ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เวลา ๐๘.๐๐-๑๐.๐๐ น. และเวลา ๑๕.๐๐-๑๗.๐๐ น.

โดยให้แต่ละฝ่ายพูดได้ครั้งละ ๑ ชั่วโมงต่อ ๑ รอบ โดยพื้นฐานแล้วทั้งสองฝ่ายนอกจากจะมีความรู้ในศาสนาของตนเองเป็นอย่างดีแล้ว ยังมีความรู้ในคัมภีร์ของอีกฝ่ายหนึ่งพอสมควร ทำให้การโต้วาทีครั้งนี้เผ็ดร้อนถึงพริกถึงขิงยิ่งนัก

ประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายนำมาหักล้างกันในครั้งนั้น นับว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง ไม่แต่เฉพาะสำหรับชาวพุทธเท่านั้น แต่เป็นความรู้ที่สำคัญต่อมวลมนุษยทุกๆ คน ไม่ว่าบุคคลนั้นจะนับถือศาสนาใดก็ตาม

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างหัวข้ออภิปรายบางประเด็นที่ยกมาพอสังเขป

หัวข้ออภิปราย :

พระเวสสันดรกับการบริจาคบุตรธิดาและภรรยา

ฝ่ายตรงข้ามกับพระคุณานั้นทะเลเปิดประเด็นว่า การที่พระเวสสันดรทรงบริจาคพระชายา พระโอรสและพระธิดานั้น เป็นการกระทำที่โหดร้ายมาก ธรรมดาแล้วภรรยา ถือได้ว่าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสามี ลูกเปรียบประดุจสร้อยทองคำคล้องใจของพ่อแม่ การทอดทิ้งบุตรภรรยานั้นสมควรได้รับการตำหนิติเตียน ได้รับการประณามจากสังคม และยังเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายอีกด้วย

พระคุณนั้นทะเลชี้แจงประเด็นนี้อย่างสุขุม ลุ่มลึก และนุ่มนวลว่า การบำเพ็ญบารมีเพื่อที่จะบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณได้นั้น พระองค์จะต้องเอาชนะความโลภและความยึดมั่นถือมั่นของพระองค์ให้ได้

ความโลภสามารถเอาชนะได้ด้วยทานบารมีเท่านั้น ถ้าหากพระองค์ไม่ยอมเสียสละจนถึงที่สุดให้จงได้ แม้ถึงขั้นการสละพระชายา พระโอรส หรือพระธิดาก็ตาม ก็จะไม่

สามารถเอาชนะความโลภและความยึดมั่นถือมั่นของพระองค์เองได้ และถ้าผ่านการทดสอบขั้นนี้ไม่ได้ ก็ไม่สามารถบรรลุพุทธภูมิอันเป็นสถานะอันสูงสุดได้เช่นกัน พระเวสสันดรจึงทรงตัดสินพระทัยบริจาคบุตรธิดาให้แก่ชูชก แต่การบริจาคให้เช่นนั้นกลับเป็นผลดีแก่พระโอรสและพระธิดาเอง คือ แทนที่จะต้องทนลำบากอยู่ในป่าเขากับพระบิดา แต่ทำไมไม่นานนักก็จะได้กลับไปอยู่กับพระอัยยิกา (ปู่) ในพระราชวังตามเดิม

ส่วนพระนางมัทรีนั้นเมื่อทำวสัฏกเทวราชรับบริจาคไปแล้วก็ถวายคืนแก่พระเวสสันดร ณ ที่นั้น ไม่ได้หวังจะนำไปเป็นภรรยาจริงๆ โดยนัยนี้ทานบารมีของพระเวสสันดรจึงสำเร็จบริบูรณ์อย่างเต็มที่ โดยที่พระชายาก็ไม่ได้ตกไปเป็นภรรยาของบุคคลอื่น

อีกประการหนึ่ง เราต้องดูว่า ตอนสุดท้ายท่านได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หมดกิเลสอาสวะ พระนางมัทริกิมาเกิดเป็นพระนางพิมพา ได้รับประโยชน์จากการบรรลุอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระอรหันตเถรี พระราหุลก็บรรลุเป็นพระอรหันต์ พระอุบลวรรณาเถรีก็ได้เป็นพระอรหันตเถรี หมายความว่าในที่สุดภพชาติสุดท้ายทุกคนต่างได้รับประโยชน์ ส่วนในระหว่างการสร้างบารมีจะอย่างไรนั้น ถือว่าเป็นวิธีการ แต่ตอนสุดท้ายทุกคนบรรลุเป้าหมายปลายทางของชีวิต คือได้บรรลุมรรคผลนิพพาน

อย่าลืมว่า ในชาติที่เกิดเป็นพระเวสสันดรนั้น ท่านมุ่งพระโพธิญาณ ซึ่งประโยชน์ใหญ่จะเกิดขึ้นแก่พระองค์และชาวโลก รวมทั้งเทวดาอีกมากมายนับไม่ถ้วน ท่านจึงตัดสินใจเดินไปที่สระบัว ซึ่งขณะนั้นกัณหาและชาลีแอบซ่อนอยู่ แล้วพูดโดยไม่ได้ขู่เข็ญลูกทั้งสองเลย แต่พูดด้วยจิตที่เป็นกุศลว่า

“ลูกกัณหา ชาลี ช่วยมาเป็นสำเภาทองให้พ่อสักหน้อยเถิด เพื่อที่พ่อจะได้เข้าไปถึงฝั่งพระนิพพาน ถึงตรงนั้นแล้วพ่อจะได้มาทำประโยชน์อันยิ่งใหญ่ให้แก่มนุษย์และเทวดา ลูกทั้งสองก็จะได้ประโยชน์อันนี้ด้วย เรามาสร้างบารมีร่วมกันเถิด

“พ่อจะทำหน้าที่ของผู้ให้ ลูกก็ทำหน้าที่ของลูก ให้
ร่วมบุญกับพ่อ คือเป็นผู้ให้เช่นเดียวกัน ให้เขาเอาตัวของ
ลูกไป เขาจะเอาไปทำอะไรก็แล้วแต่ ไปรับใช้เขานะ เพราะ
ว่าเราไม่ใช่ว่าไม่เคยสร้างบารมีกันมาอย่างนี้ เราให้กันมา
ตั้งมากมายแล้ว ให้อีกสักครั้งทำไมจะไม่ได้

“และอีกประการหนึ่ง ทางที่จะไปนั้นผ่านเมืองที่ปู่
ของเจ้าอยู่ พ่อจะตั้งค่าตัวของลูกทั้งสองเอาไว้สำหรับเป็น
ค่าไถ่ตัว ชูชกเขาขาดแคลนเงิน เขาไม่มีเงินไปจ้างใครให้
มาเป็นลูกจ้าง เขาก็มาขอลูก แต่จริงๆ แล้วเขาต้องการ
เงิน เขาไม่ต้องการลูกหรอก ลูกอยู่ในปากกับพ่อแม่จะอบอุ่น
แต่ก็ลำบาก ไปอยู่กับปู่ดีกว่า ลูกจะได้มีโอกาสกราบทูล
เสด็จปู่ให้ทราบว่ ตอนนี้พ่อเป็นอย่างไบบ้าง เมื่อปู่เข้าใจ
ก็จะได้ประชุมชาวเมืองเพื่อให้โอกาสพ่อกลับเมืองได้ ลูกก็
เหมือนเป็นทวดด้วย เพราะฉะนั้นไปเถิดนะลูกนะ”

ท่านพุดอย่างนี้กับกัณหาและชาลี ไม่ได้มีการขู่เข็ญ
เลย เมื่อลูกทั้งสองได้ฟังแล้วกลับรู้สึกปลื้มใจว่า เราจะได้
เป็นลำภาทองเพื่อไปกราบทูลเสด็จปู่ให้ทราบ ท่านจะได้
หารือกับชาวเมืองที่ขับไล่พ่อออกมา ชาวเมืองสงสารก็จะ
ได้รับพ่อกลับไป ดังนั้นจึงเป็นคำพูดที่ไม่โหดร้ายเลย

กับพระนางมัทรีก็เช่นเดียวกัน ท่านพูดยกใจว่า “ถ้าหากเราอยู่ร่วมกันอย่างนี้ เราก็จะลำบากกันไปทุกชาติ เหมือนชาติที่ผ่านมาเราก็ลำบาก เราไปพระนิพพานกันเถิด เมื่อจะไปก็ต้องสั่งสมบุญกันให้มากๆ นี่เป็นโอกาสสุดท้าย ที่เราจะได้สร้างบารมีกันขนาดนี้ เรา่วมบุญกันเถิดนะ ให้โอกาสที่เพื่อที่จะได้สร้างบารมีให้บรรลุนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ สองเราจะได้บุญด้วยกัน พอถึงตรงนั้นเราจะได้บรรลุมรรคผลนิพพานไปด้วยกัน” ท่านพูดคุยแต่ในสิ่งที่ดีๆ เช่นนี้

พระนางมัทรีเองก็เข้าใจและชื่นอกชื่นใจว่า ตนจะได้เป็นลำเภาทองเช่นเดียวกัน และความจริงแล้วพระอินทร์ก็ไม่ได้รับพระนางไปเป็นภรรยา ในที่สุดก็ส่งพระนางคืนพระเวสสันดร เพราะฉะนั้นพระเวสสันดรท่านไม่ได้บังคับพระนางมัทรี กัณหาและชาลีเลย ทั้งไม่ได้เป็นการโหดร้าย แต่เป็นความสมัครใจกันทั้งครอบครัว เพราะท่านพูดให้เข้าใจด้วยเหตุและผล

อีกประการหนึ่ง การบริจาคนุตตรภรรยานั้นเป็นธรรมเนียมของบรมโพธิสัตว์ เพราะผู้ที่จะตรัสรู้จนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณนั้น หากผูกพันต่อสิ่งใดแม้เพียงนิดเดียว ก็จะไปสู่อายตณนิพพานไม่ได้ ทำพระนิพพานให้แจ้งไม่ได้ เพราะฉะนั้นใจจะต้องไม่ผูกพันกับสิ่งใดเลยจึงจะบรรลุมรรคผลนิพพานได้

ประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายนำมากล่าวหักล้างกันนั้น นับเป็นสิ่งที่มิประโยชน์อย่างยิ่ง ไม่ได้เป็นประโยชน์เฉพาะสำหรับชาวพุทธเท่านั้น แต่เป็นความรู้ที่สำคัญต่อมนุษย์ทุกๆ คน ไม่ว่าคนคนนั้นจะนับถือศาสนาใดก็ตาม

อย่าลืมว่า พระพุทธศาสนาไม่ได้มีไว้สำหรับแข่งกับศาสนาอื่น แต่มีไว้สำหรับสอนชาวโลกในเรื่องความจริงของชีวิต โดยเฉพาะเรื่องกฎแห่งกรรม ซึ่งไม่มีสอนในศาสนาใดๆ สอนเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขอย่างแท้จริง ตั้งแต่มาราเวจนกระทั่งถึงผู้ปรารถนาจะทำพระนิพพานให้แจ้ง สอนหมดทุกระดับให้แก่ทุกๆ คนในโลกนี้

เรารักษาพระพุทธศาสนาไว้ ไม่ใช่เพื่อจะแข่งกับศาสนาอื่น เพราะคู่แข่งที่แท้จริงของเราคือเวลา และศัตรูที่แท้จริงคือพญามารที่ส่งกิเลสอาสวะมาบังคับบัญชามนุษย์ ดังนั้น ศาสนาอื่นหรือใครๆ ก็ไม่ใช่ศัตรู ไม่ใช่คู่แข่ง ที่พระคุณานันทะได้วาทะด้วยนั้น ท่านพูดด้วยจิตที่ประกอบไปด้วยเมตตา เหมือนหมอรักษาไข้คนป่วยที่มีอาการแพ้ด้วยพิษไข้อย่างไรก็รักษากันไปตามอาการอย่างนั้น

หัวข้ออภิปราย :

พระสัพพัญญุตญาณไม่มีจริง

ฝ่ายตรงข้ามกับพระคุณานันทะยกประเด็นว่า พระสัพพัญญุตญาณไม่มีจริง และพระพุทธเจ้าไม่มีทิพยญาณ โดยยกหลักฐานจากพระไตรปิฎกที่ปรากฏใน คัมภีร์มหาวรรคว่า^๑ หลังจากตรัสรู้แล้ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงห่อพระทัยที่จะแสดงธรรม

เนื่องจากธรรมะเป็นเรื่องลึกซึ้ง ยากที่ใครๆ จะเข้าใจตามได้ จนกระทั่งพรหมมากราบอาราธนาว่า คนที่สามารถฟังธรรมของพระองค์แล้วตรองตามได้นั้นมีอยู่ จึงทำให้พระองค์มีกำลังใจที่จะแสดงธรรม

ต่อมาเทวดากราบทูลพระองค์ว่า ท่านอาฬารดาบสและอุทกดาบสได้ลี้ภัยไปแล้วทั้งคู่ ทั้งหมดนี้หมายความว่า พระองค์ไม่มีทิพยญาณแต่อย่างใด และหากว่าพระสัพพัญญุตญาณที่พระองค์ทรงมีนั้น มีสภาพตื่นขึ้นเพียงเท่านั้นไซ้ ใครๆ ก็มีสัพพัญญุตญาณกันได้ทุกคน

๑. พระวินัยปิฎก มหาวรรค และอรรถกถา เล่ม ๖ หน้า ๒๙-๔๐.

พระคุณนั้นทะได้ประเด็นนี้กลับไปว่า

เรื่องนี้ ท่านเคยชี้แจงและตีพิมพ์ในเอกสารไปแล้ว ว่าพระลัทธิพญญุตญาณนั้นไม่ได้หมายความว่า พระพุทธเจ้า ทรงมีญาณหยั่งรู้ทุกสิ่งอยู่ตลอดเวลา แต่ว่าจะเป็นไปตาม พุทธประสงค์ หมายความว่า หากพระองค์ทรงสอดซ้าย พุทธญาณเพื่อหยั่งรู้เรื่องราวแล้ว พระองค์ก็จะทรงทราบ สิ่งที่ทรงมุ่งประสงค์ได้ เปรียบเสมือนคนเราที่มีดวงตาอยู่ แต่ถ้าไม่ได้ลืมตาขึ้นดูก็ย่อมมองไม่เห็นสิ่งต่างๆ เป็น ธรรมดา ในกรณีนี้ เราไม่อาจจะดำนิเขาได้ว่า เขาไม่มีตา หรือว่าตามองไม่เห็น ดวงตานั้นมีอยู่ เมื่อเราอยากดูก็ลืมตา ดูจึงจะเห็น แล้วก็เห็นได้ทีละอย่าง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้เองว่า **พระองค์ไม่ได้เป็นพระสัพพัญญุตตลอดเวลา แต่ว่าเมื่อปรารถนาอยากจะดูตอนไหนก็จะเห็นตอนนั้น**

เมื่อตรัสรู้แล้ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีเพียงพุทธดำริถึงผู้ที่จะไปแสดงธรรมโปรด แต่ว่ายังไม่ได้ทรงเล็งดูด้วยทิพยญาณ ซึ่งเทวดาก็ทราบถึงพุทธดำรินั้น จึงมากราบทูลอาราธนา เมื่อพระองค์ทรงเล็งดูด้วยทิพยญาณ ก็ทรงหยั่งรู้ภพภูมิที่ดาบสทั้งสองไปเกิด ซึ่งตรงนี้เทวดาไม่รู้ว่า ท่านทั้งสองไปเป็นอรุปรพหมอยู่ในอรุปรพแล้ว

ส่วนประเด็นเรื่องทรงท้อพระทัยนั้น ความจริงแล้ว **ความท้อพระทัยไม่มีในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะพระองค์ทรงมีกำลังใจเต็มเปี่ยมในการโปรดสรรพสัตว์ทั้งหลาย**

เพียงแต่เวลานั้นพระองค์กำลังอยู่ในดำริ เมื่อตรวจตราดูธรรมะที่พระองค์ตรัสรู้ ก็พบว่าเป็นสิ่งที่ลึกซึ้งยากที่จะสอนใครให้เข้าใจได้ เพราะสัตว์โลกมีความอยาก อยากได้ออยากมี อยากเป็น คั่นกับความอยาก ไม่มีการหยุด ไปพูดเรื่องการหยุดให้กับคนที่มี ความอยาก จึงยากที่จะเข้าใจได้

ทั้งหมดนี้ พระองค์กำลังอยู่ในชั้นรำพึงเท่านั้น มิได้
ทรงท้อพระทัยที่จะแสดงธรรมจนพรหมต้องมากราบ
อาราธนา แต่เป็นธรรมเนียมว่า พรหมจะต้องมาอาราธนา
พรหมก็ปฏิบัติตามธรรมเนียม และไม่ว่าพระพุทธเจ้าที่
พระองค์ลงมาตรัสรู้ก็ตาม ท่านก็จะดำริอย่างนี้ แล้วพรหม
ก็มาตามธรรมเนียมอย่างนี้

หัวข้ออภิปราย :

การเข้าถึงพระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่ง
เป็นสิ่งโง่เขลา

ประเด็นนี้ ผู้บรรยายฝ่ายตรงข้ามของ
พระคุณนันทะกล่าวว่า

พระรัตนตรัยไม่มีความพิเศษอะไรเลย การเข้าถึง
พระรัตนตรัยว่าเป็นที่พึ่งนั้นเป็นสิ่งโง่เขลา

การถึงพระพุทธเจ้าที่ปรินิพพานไปแล้วว่าเป็นที่พึ่ง
ถือเป็นเรื่องไร้ประโยชน์ แสงอาทิตย์ย่อมปรากฏไม่ได้หาก
ปราศจากดวงอาทิตย์ ฉะนั้นใด พระพุทธองค์เมื่อปรินิพพาน
เท่ากับพระองค์ได้สูญสิ้นไปแล้ว ที่พึ่งคือพระพุทธเจ้า
จะมีได้อย่างไร ฉะนั้น

พระธรรม คือ หนังสือที่มีผู้เขียนเขียนกันขึ้นมา
หนังสือเหล่านั้นต่างหากที่ต้องมีท่านเป็นที่พึ่ง พวกท่านต้อง
ดูแลรักษา เก็บเอาไว้ไม่ให้สูญหายหรือถูกทำลาย ท่านจะ
พึ่งพิงหนังสือได้อย่างไร มีแต่หนังสือต่างหากต้องพึ่งมนุษย์
เพื่อให้ดูแลรักษา

ส่วนการยึดถือพระสงฆ์นั้น พระสงฆ์ผู้เป็นคนบาป
หนาแน่นไปด้วยกิเลส เช่น ความโลภ ความโกรธ ความหลง
แต่ยังถือตัวว่าเป็นสภาวะที่พึง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความโง่
เขลา งมงาย เป็นการยึดถือคนตาบอดนำทางโดยแท้

การที่ฝ่ายตรงข้ามกล่าวเช่นนี้ก็เพื่อจะพูดให้พระ
คุณนั้นทะโกรธ เป็นการทดสอบอารมณ์ เพราะท่านเป็น
พระสงฆ์ เมื่อโดนทดสอบอารมณ์อย่างนี้ ท่านก็ไม่โกรธ
ไม่มีความขุ่นมัวเลย เพราะความขุ่นมัวจะเอาไปใช้ได้วาทะ
ไม่ได้ ต้องสู้กันด้วยปัญญา ไม่ใช่สู้กันด้วยกิเลส

ในเบื้องต้น **พระคุณานันทะ**ชี้แจงเรื่องที่ฝ่ายตรงข้ามอ้างว่า พระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ไม่สามารถเป็นที่พึ่งได้ ท่านได้แสดงเรื่องนิพพาน ๓ ประเภท ได้แก่

๑. กิเลสนิพพาน คือ การดับกิเลสตัณหาของพระองค์ในวันตรัสรู้ ถือเป็นนิพพานอย่างหนึ่ง

๒. ชันธนิพพาน คือ การดับเบญจขันธ์ (ตาย) สู่อนุภาติกิเลสนิพพาน เมื่อทรงมีพระชนมายุ ๘๐ พรรษา ณ เมืองกุสินารา

๓. ธาตุนิพพาน หมายถึง การที่พระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าทั้งหมดเสด็จมารวมกัน ณ โคนต้นโพธิ์ที่ทรงตรัสรู้ แล้วทรงปาฏิหาริย์ด้วยพุทธานุภาพบังเกิดเป็นองค์พระพุทธเจ้าดุจยังทรงพระชนม์อยู่ในวาระนั้นรูปเนรมิตของพระองค์จะแสดงธรรมโปรดเหล่าเทวดาในอนันตโลกธาตุ และแล้วในที่สุดก็ถึงแก่อันตรธานหายไปด้วยพุทธานุภาพนั่นเอง เหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นในเวลาครบ ๕,๐๐๐ ปี หลังชันธนิพพาน ถ้านับจากปัจจุบันคงยังเหลืออีกประมาณ ๒,๕๐๐ ปี

กว่าจะถึงวันนั้น พระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้ายังคงดำรงอยู่ จึงไม่ถือว่าการปรินิพพานของพระองค์จะสมบูรณ์หรือสิ้นสุดไปเลยเสียทีเดียว ดังนั้นที่ฝ่ายตรงข้าม

กล่าวว่า ณ กาลบัดนี้ พระพุทธเจ้าหาได้ทรงดำรงอยู่ไม่ นั่นจึงไม่เป็นความจริง แม้ในปัจจุบันผู้มีจิตศรัทธาปรารถนาจะกราบไหว้บูชาพระพุทธเจ้า เมื่อได้บูชาพระเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุอยู่ ย่อมได้รับอานิสงส์ดุจเดียวกันกับการกราบไหว้บูชาพระพุทธเจ้า ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อยังมีผู้รำลึกถึงพระคุณของพระพุทธองค์อยู่ตราบไต่ พระคุณของพระพุทธองค์ยังดำรงอยู่ตราบนั้น การรำลึกถึงพระพุทธเจ้าย่อมนำความสุขมาสู่จิตใจ ทำให้เกิดศรัทธาในการทำคุณงามความดี และเป็นกำลังใจในการสร้างบุญบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป นี่เป็นส่วนหนึ่งของประโยชน์แห่งการถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็นสรณะที่พึ่ง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้จะดับขันธปรินิพพานไปแล้ว แต่ก็เป็นการดับของกิเลสและขันธ ส่วนพระบรมสารีริกธาตุนั้นยังทรงดำรงอยู่ เสมือนเป็นตัวแทนของพระองค์

ถ้าหากว่า ศาสดาของศาสนาใดถึงแก่กรรมลง ศาสนานั้นหมดคุณค่าพึ่งพามีได้ ก็หมายความว่า ทุกๆ ศาสนาขณะนี้ มีศาสดาที่ไร้ความหมาย ไม่ควรระลึกถึงเลยอย่างนั้นหรือ

นอกจากนี้ยังกล่าวว่า ที่ว่าพระพุทธองค์ทรงดับ
ขันธปรินิพพานดับสูญไปแล้ว เป็นที่ฟังไม่ได้นั้น เป็นคำ
กล่าวของผู้ไม่รู้

บุคคลใดก็ตามหากได้ปฏิบัติสมาธิอย่างถูกวิธี
มีความเพียรสม่ำเสมอไม่ขาดสาย จะเข้าถึงพระสัมมาสัม
พุทธเจ้านับพระองค์ไม่ถ้วน และสามารถถึงท่านว่าเป็นที่ฟัง
อย่างแท้จริง ดังมีพยานบุคคลมากมายนับตั้งแต่สมัย
พุทธกาลจนถึงปัจจุบันนี้

ในส่วนพระธรรม ในเบื้องต้น พระธรรมอาจจะเป็น
หนังสือตามที่ถูกพุทธต่างศาสนาเข้าใจ แต่พระธรรมสำหรับ
ชาวพุทธแล้ว หมายถึง คำสอนที่มีเอาไว้ให้ปฏิบัติ บุคคลที่
ปฏิบัติตามพระธรรม คือ ปฏิบัติตามคำสอนของพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า พระธรรมย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติธรรมนั้น
คือสามารถเป็นที่พึ่งอันแท้จริง

อีกประการหนึ่ง การถึงพระธรรมเป็นที่พื่อนั้น หมายถึง
เอาโลกุตตรธรรม ๙ ประการ (มรรค ๔ ผล ๕ นิพพาน ๑)
เป็นที่สุด มิได้มีความหมายตื่นเขินดังที่ผู้พูดจากศาสนาอื่น
เข้าใจ พระธรรมไม่ใช่เป็นแค่หนังสือหรือตัวหนังสือ แต่เป็น
ความรู้ในนั้นที่ทำให้ผู้ที่ได้ศึกษา ได้ปฏิบัติ เกิดประสบการณ์

ภายใน ได้เข้าถึงธรรมอย่างทีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง
เข้าถึงนั่นเอง พระธรรมจึงเป็นที่พึ่งภายในที่แท้จริงของ
บุคคลนั้น

ส่วนพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเมืองคัประกอบ
สมบูรณ์อยู่ในตัวแล้ว กล่าวคือมีพระพุทธเจ้าผู้ทรงค้นพบ
พระธรรม และมีพระสงฆ์เป็นผู้สืบทอดพระธรรมอย่างไม
ขาดสาย แต่ผู้หลุดจากศาสนาอื่น นอกจากเป็นผู้ที่มองโลก
ผิดไปจากความเป็นจริงแล้ว ยังมองโลกในแง่ร้ายอีกด้วย

พระคุณานันทะยังกล่าวเสริมอีกว่า พระสงฆ์ใน
พระพุทธศาสนา มี ๒ ประเภท คือ อริยสงฆ์และสมมติสงฆ์

การถึงพระสงฆ์ว่าเป็นที่พึ่งนั้น หมายถึงเอาพระอริย
สงฆ์เป็นหลัก ความศรัทธาเลื่อมใสในพระอริยบุคคลเช่นนั้น
ก็ดี การกราบไหว้บูชาท่านก็ดี นับเป็นทางมาแห่งบุญกุศล
เพราะพระอริยสงฆ์เป็นเนื้อนาบุญที่แท้จริง

คำว่า “**เนื้อนาบุญ**” เป็นสิ่งที่ไม่มีในศาสนาของฝ่าย
ตรงข้ามและแม้ศาสนาอื่น ในขณะที่สมมติสงฆ์แม้ยังไม่
หมดกิเลสก็กำลังทำกิเลสให้เบาบางลง เพราะฉะนั้นพระ
สงฆ์จึงเป็นที่พึ่งทั้งในฐานะที่เป็นเนื้อนาบุญและเป็นแหล่ง
แห่งความรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย

หัวข้ออภิปราย :

การปรินิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ฝ่ายตรงข้าม พระคุณานั้นทะได้อภิปรายโจมตีว่า พระพุทธเจ้าทรงปรินิพพานเยี่ยงคนอนาถา โดยมีเนื้อหาการอภิปรายว่า การปรินิพพานของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น พระองค์ทรงอาพาธเป็นโรคท้องร่วงอย่างหนัก หลังจากเสวยเนื้อสุกรอ่อนที่ดาบสจุนทะทำมาถวาย แล้วบังเกิดทุกข์เวทนาอย่างรุนแรง

ในระหว่างทางไปเมืองกุสินารา ทรงเป็นลมและล้มลงหลายครั้ง แล้วต้องทรงดื่มน้ำจากแม่น้ำสายเล็กๆ สายหนึ่ง ทั้งนี้ทั้งนั้นไม่ปรากฏเลยว่าพระองค์ได้ทรงใช้อิทธิฤทธิ์ใดๆ ทั้งไม่ปรากฏเลยว่า มีเหล่าพรหมหรือเทวดาลงมาถวายการดูแลแต่อย่างใด จึงเห็นได้ชัดว่า เรื่องพุทธาบุภาพเป็นถ้อยคำที่เชื่อถือไม่ได้ จะหลอกลวงได้ก็แต่คนโง่เขลาเท่านั้น ในที่สุดก็ทรงปรินิพพานเช่นเดียวกันกับคนอนาถาคนหนึ่งเท่านั้น นี่เป็นสิ่งที่ฝ่ายตรงข้ามกล่าวโจมตี

พระคุณานันทะ ฟังแล้วก็ไม่ได้แสดงความ
หึงหวงติดอะไร ใจท่านเบิกบาน มองดูคู่สนทนาเหมือนผู้ใหญ่
มองเด็กอย่างนั้น แล้วก็ชี้แจงว่า

พระพุทธองค์ทรงปรินิพพานตามที่พระองค์ทรง
กำหนดเอาไว้ล่วงหน้าว่า อีก ๓ เดือน เราจะปรินิพพานที่
เมืองกุสินารา^๑ คือ ทรงรู้ล่วงหน้าแล้ว ไม่ใช่อาพาธอย่าง
กะทันหัน

พระคุณานันทะ กล่าวแก้ไขรายละเอียดที่ไม่รอบคอบ
ของฝ่ายศาสนาอื่นว่า นายจุนทะไม่ใช่ดาบสตามที่ฝ่ายตรง
ข้ามกล่าวว่า พระองค์เสวยเนื้อสุกรอ่อนที่ดาบสจุนทะนำมา

๑ มหาปรินิพพานสูตร พระสูตรและอรรถกถาแปล ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่ม ๑๓ หน้า
๓๑๘-๓๑๙

ถวาย แต่ความจริงทางประวัติศาสตร์บันทึกว่า นายจุนทะ เป็นบุตรของนายช่างทอง ส่วนสุกรมัททวะ^๑ หรือเนื้อสุกร่อนั้น ท่านกล่าวว่า อาจจะเป็นเห็ดชนิดหนึ่งก็ได้

การที่พระพุทธองค์ทรงปรินิพพานในวันนั้นก็เกินไปตามพระพุทธกำหนด เมื่อทรงปลงอายุสังขารแล้ว คือ มีพระประสงค์จะปรินิพพานในวันนั้นอยู่แล้ว วันเวลาสถานที่ที่จะเสด็จปรินิพพานนั้น พระองค์ทรงประกาศล่วงหน้าไว้แล้วถึง ๓ เดือน ดังนั้นไม่ว่าจะเสวยอะไรก็ตาม หรือจะแสดงฤทธิ์หรือไม่ก็ตาม ก็จะต้องเสด็จดับขันธในวันนั้นนั่นเอง

ในเมื่อวันนั้นพระองค์ต้องเสด็จดับขันธอยู่แล้ว จะทรงแสดงอิทธิฤทธิ์เพื่ออะไร หรือใครจะมาช่วยเหลืออย่างไร ก็ต้องเสด็จดับขันธอยู่นั่นเอง ดังนั้นพระลัมมาสัมพุทธเจ้าจึงไม่ได้ทรงปรินิพพานเพราะเสวยสุกรมัททวะ ที่ถูกควรจะพูดเสียใหม่ว่า พระลัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยสุกรมัททวะในวันปรินิพพาน

๑. สุกรมัททวะ (อ่านว่า สุกระมัดทะวะ) คือ อาหารประเภทใดนั้นยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน แต่พอจับประเด็นความตามที่พระอรธกถาจารย์ให้ความเห็นสันนิษฐานไว้ ดังนี้

๑. สุกรมททวนฺติ สุกรสุส มุทุสินฺทุ ปวตฺตมสํ หมายถึง เนื้อสุกรทั่วไปที่อ่อนนุ่ม
๒. สุกรเหิ มทุทิตฺวสฺสโร หมายถึง หน่อไม้ชนิดหนึ่งที่สุกรแทะ墩
๓. สุกรเหิ มทุทิตฺปเส ชาต อหิฉตฺตกํ หมายถึง เห็ดชนิดหนึ่งที่เกิดในถิ่นที่สุกรแทะ墩
๔. สุกรมททวํ นาม เอกํ รสายตฺนํ หมายถึง รสอาหารชนิดหนึ่งชื่อว่า สุกรมัททวะ

(จุ.อุ.อ.) ๗๕/๔๒๗

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่ง ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ก่อนจะเสด็จดับขันธ์นั้น พระองค์ยังได้ตรัสถามเหล่าพระสาวกว่า ใครสงสัยธรรมะข้อใดใน ๘๔,๐๐๐ ธรรมะชั้นให้ถามได้ทั้งหมด พระองค์จะตอบทุกข้อ แต่ก็ไม่มีใครสงสัย ไม่ใช่ว่าเกรงใจ แต่เพราะว่าพระองค์ทรงสั่งสอนจนกระทั่งพระสาวกเข้าใจธรรมะอย่างแจ่มแจ้งแล้ว

จนกระทั่งในช่วงสุดท้ายมีผู้เข้าไปกราบทูลถาม คือ ท่านสุภัททะ พระองค์ก็มีพระมหากรุณาตรัสสอนท่านสุภัททะจนได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ เป็นศิษย์คนสุดท้ายก่อนที่พระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน

พระองค์ทรงเป็นบรมครูที่ส่งงามยากที่จะมีใคร
คนใดในโลกที่สอนให้ศิษย์บรรลุมรรคผลนิพพานได้อย่าง
พระองค์ เมื่อตรัสสอนท่านสุภัททะแล้ว พระองค์ยังทรงให้
โอวาทสุดท้ายแก่เหล่าพุทธบริษัทว่า

“สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา
ท่านทั้งหลายจงถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด”

เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความสำเร็จในปัจจุบันนี้

ในขณะที่สุดท้ายของพระชนม์ชีพ พระอนุรุธระผู้มีความดีความชอบยิ่งยวดด้วยทิพยจักขุของท่าน ถึงการดับขันธปรินิพพานของพระพุทธองค์ การปรินิพพานของพระองค์อยู่ในสายตาของผู้ที่เป็นเลิศในทางทิพยจักขุ ซึ่งสามารถยืนยันได้ว่า ขณะนี้พระองค์ทรงเข้าฌานต่างๆ เข้าสมาบัติไม่ซ้ำสมาบัติไปเรื่อยๆ จนกระทั่งถูกส่วนตกศูนย์เข้าสู่อายตนิพพาน

พระคุณนันทะได้กอบกู้พระพุทธศาสนาในศรีลังกาให้กลับคืนมาอีกครั้ง นับเป็นเรื่องที่ไม่ธรรมดาเลย อันที่จริงความคิดของท่านที่จะปกป้องพระพุทธศาสนามีมาตั้งแต่ในวัยเด็กแล้ว ท่านคิดว่า ท่านเป็นลูกพญานกอินทรี ไม่ได้คิดว่า เป็นลูกไก่เหมือนเด็กทั่วๆ ไป

เมื่อบวชเป็นสามเณรตั้งแต่อายุ ๑๒ ขวบ ท่านก็คิดใหญ่ เป็นผู้ใหญ่ในร่างเด็ก ถึงแม้ตัวเล็กแต่จะมีพลังอย่างมหาศาลที่จะต่อสู้เพื่อปกป้องสิ่งที่ตั้งงามเอาไว้ให้เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย

สามเณรเป็นผู้ได้โอกาส ไม่ใช่ผู้ด้อยโอกาส เมื่อบวชเป็นสามเณรแล้ว ควรจะมีความคิดอย่างท่านคุณนันทะ ผู้เป็นวีรบุรุษแห่งกองทัพธรรม คือรักชีวิตการเป็นสามเณร มีความรู้สึกหวงแหนพระพุทธศาสนา ต้องปกป้องและรักษา

คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาไว้ให้เป็นประโยชน์ต่อ
มวลมนุษย์และเทวดาให้ได้

ต้องฝึกกันตั้งแต่เป็นสามเณรอย่างนี้ เพราะต่อไป
เมื่อเป็นพระภิกษุแล้วก็ต้องรับภารกิจอันยิ่งใหญ่ในการ
ดำรงรักษาพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

สามเณรต้องฝึกฝนตนเองให้ดี เริ่มต้นง่ายๆ โดยฝึก
เป็นนักคิดอย่างนี้ สมมติว่า ตั้งโจทย์เกี่ยวกับคำว่า “บุญ”
สามเณรก็ลองสมมติตัวเองเป็นญาติโยมที่อยากทราบความ
หมายของคำว่าบุญ จากนั้นก็ตั้งคำถามขึ้นมาสักร้อยข้อ อย่า
ให้ซ้ำกัน เช่น บุญคืออะไร อยู่ตรงไหน มีวัตถุประสงค์
อย่างไร เป็นต้น อาจจะแบ่งกลุ่มกันไปศึกษา ระดมปัญญา
แล้วก็รวบรวมคำถามเอาไว้ และสมมติว่า เราเป็นสามเณร
คุณานันทะ ถ้าจะให้ตอบคำถามร้อยข้อที่ไม่ซ้ำกัน เราจะ
ตอบอย่างไรได้บ้าง

ฝึกอย่างนี้ไปเรื่อยๆ อย่าไปเรียนแบบหนึ่งบอกหนึ่ง
เป็นสอง แต่ควรจะเรียนว่าทำอะไรถึงจะได้สอง ถ้าหนึ่ง
บอกหนึ่งเป็นสองจะคิดได้เพียงวิธีเดียว แต่ถ้าคิดว่าทำ
อย่างไรจึงจะได้สอง จะมีวิธีคิดเป็นล้านๆ วิธี เช่น สืบลสอง,
หาลบสาม, หกลบสี่ จนกระทั่งล้านสองลบหนึ่งล้าน พันล้าน
สองลบพันล้าน อย่างนี้เป็นต้น

แล้วเรานำวิธีคิดอย่างนี้มาประยุกต์ใช้กับหัวข้อธรรมะ เรื่องบุญ บาป ทาน ศีล ภาวนา แต่ละหัวข้อ เราตั้งคำถามสักร้อยคำถามที่ไม่ซ้ำกัน แล้วรวบรวมคัดแต่คำถามที่น่าสนใจ แล้วมาช่วยกันตอบ

ถ้าหากเราไม่รู้ เราก็ถามพระอาจารย์ ถามพระพี่เลี้ยง หรือไปค้นคว้าในตำรับตำรา เรียนอย่างนี้ถึงจะดี แล้วความคิดความอ่านจะกว้างขวาง ปัญญาเรามีอยู่ทุกคน แต่ว่าเอามาใช้ไม่เท่ากันทุกคน ใช้มากก็มีปัญญามาก ใช้น้อยก็มีปัญญาน้อย

เพราะฉะนั้น การมาบวชตั้งแต่เป็นสามเณร จึงไม่ใช่เป็นผู้ด้อยโอกาส แต่เป็นผู้ได้โอกาส เราได้ศึกษาตัวอย่างจากสามเณรคุณานันทะซึ่งเป็นต้นแบบสำคัญ

ดังนั้น ถึงเวลาแล้วที่พุทธบริษัท ๔ ต้องตื่นตัวขึ้นมา เพื่อศึกษาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รักษาและหวงแหนพระพุทธศาสนาที่บรรพบุรุษของเราเอาชีวิตเป็นเดิมพัน เมื่อรับมาแล้วก็รักษาด้วยชีวิตสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน และเพื่อลูกหลานของเราต่อไปในอนาคต ตลอดจนชาวโลกทั้งหลาย

เพราะคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสิ่งที่ประเสริฐสูงสุด ไม่มีความรู้ใดที่จะเสมอเหมือน เป็นคำสอนที่เต็มเปี่ยมไปด้วยเหตุและผล พิสูจน์ได้ทุกกาลเวลา

ถ้าเรารักเหตุผลหรือเป็นคนมีเหตุผล เราก็ต้องเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม พระพุทธองค์ทรงสอนเรื่องกฎแห่งกรรม มรรคมีองค์ ๘ เป็นต้น

คำสอนใดที่ไม่มีมรรคมีองค์ ๘ คำสอนนั้นจะไม่มีพระอริยบุคคล บุคคลผู้ประเสริฐ เหมือนเราไม่อาจจะหารอยเท้านกในอากาศได้ ฉะนั้น

คำสอนของพระพุทธองค์ทำให้ชาวโลกเข้าใจเรื่องราวของชีวิตได้เป็นอย่างดี และดำเนินชีวิตได้ถูกต้อง ไม่ผิดพลาด และมีเป้าหมายปลายทาง คือ ทำพระนิพพานให้แจ้งได้

คู่แข่งที่แท้จริงของเราก็คือ “เวลา” เราจะต้องทำงานแข่งกับเวลา เพื่อรักษาพระพุทธศาสนาเอาไว้ คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากว่าจะบังเกิดขึ้นมา ต้องใช้เวลายาวนานนับเป็นหลายๆ อสงไขย พระองค์ต้องทรมานชีวิตจิตใจสร้างบารมีมานับภพนับชาติไม่ถ้วน แล้วมาค้นพบในชาติสุดท้ายเมื่อบารมีเต็มเปี่ยม

ดังนั้น ให้เราดำเนินชีวิตอย่างผู้เป็นต้นแบบในการ
รักษาพระพุทธศาสนาแจกเช่นพระคุณนันทะที่เอาชีวิต
เป็นเดิมพันในการธำรงรักษาพระพุทธศาสนาเอาไว้ให้อยู่
คู่โลก เพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติทั้งหลายและ
เทวดาทั้งปวง

